

Jus Canonicum In V. Libros Decretalium Distributum

novâ Methodo explicatum, Omnibus Capitulis Titulorum (qui in Antiquis, & novis Libris Decretalium continentur) promiscuè & confusè positis, in ordinem doctrinæ digestis. Adjunctis Aliis Quæstionibus Connexis, Quæ Ad Plenam Cujusque Tituli, Aut Materiæ Cognitionem, Et Expositionem Pertinent. ...

Respondens Libro secundo Decretalium : In Quo Ordo Judiciarius, Et Qvæ Ad Judicia Pertinent, Secundùm Utrumque Jus, Canonicum, & Civile Methodicè Tractantur, & Exponuntur ; Additus Est, Præter Synopticum Et Methodicum, Alius Index Alphabeticus A Pluribus Desideratus

Pirhing, Ehrenreich

Dilingæ, 1675

Titulus. XXVII. De Sententia, & re judicata.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98191](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98191)

si præscriptio jam sit completa, censetur ab illa recedere, eique renunciare: sin autem præscriptio completa non fuit, interrumpitur, & impeditur cursus illius; quia post impetratum privilegium, cessat bona fides; adeoque possessor deinceps ob malam fidem præscribere non potest. n. 136. Si quis prius impetravit privilegium cum certa restrictione, & postea aliud impetrat, sine tali limitatione, in quo nulla sit mentio privilegij prius impetrati; tum non valet privilegium posterius impetratum. n. 137. Quid dicendum sit, si privilegium non sit contrarium præscriptioni. n. eod.

§. III. *Quibusnam remedium restitutionis in integrum competat adversus præscriptionem?* pag. 531.

Conceditur hoc remedium primò minoribus 25. annis adversus præscriptionem etiam longissimi temporis completam. Secundò simili modo competit Ecclesijs, aliisque pijs locis, post completam præscriptionem 40. vel 100. annorum. Tertiò etiam maioribus 25. annis, sed non nisi ex justa causa, & quidem non tantum contra præscriptionem longi, sed etiam longissimi temporis. n. 138. An etiam ex causa justa, & invincibili ignorantia detur restitutio in integrum? n. 139. Neque tamen concessa restitutione in integrum maioribus, inutilis erit præscriptio. n. eod.

SERIES CAPITULORUM.

IN ANTIQUIS.	c. 13. n. 99. & seq.
Cap. 1. n. 97. & seq.	c. 14. n. 101. & seq.
c. 2. n. 80.	c. 15. n. 28. & tribus seqq.
c. 3. n. 91.	c. 16. n. 23. & duob. seqq.
c. 4. n. 92.	c. 17. n. 84. & seq.
c. 5. n. 48. & seq.	c. 18. n. 32. & seq.
c. 6. n. 93.	c. 19. n. 136. & seq.
c. 7. n. 41. & tribus seqq.	c. 20. & ult. n. 47. & 49.
c. 8. n. 94. & duobus seqq.	IN SEXTO.
c. 9. n. 18. & seq.	c. 1. n. 86. & duob. seqq.
c. 10. n. 131. & seq.	c. 2. in princ. n. 106. & seq.
c. 11. n. 26. & seq.	& §. post mortem, n. 53.
c. 12. n. 21. & seq.	

TITULUS XXVII.

DE SENTENTIA, ET RE JUDICATA. pag. 531.

SECT. I. *De sententia.* pag. 532.

§. I. *Quid, & quotuplex sit sententia, & quomodo à re judicata differat?* pag. 532

ASSERTIO I. Sententia in genere definitur potest, quòd sit judicialis decisio rei controversæ per pronunciationem Judicis rite factam, liti finem imponens. Ea duplex est, alia definitiva, quæ principalem causam in Judicium deductam definit, eique finem imponit per absolutionem, vel condemnationem: alia interlocutoria, quæ super aliquo emergente, vel incidente articulo inter principium, & finem causæ fertur, inter quas plures sunt differentia. n. 1. Assert. II. Præter has est etiam alia quædam sententia interlocutoria quasi media, seu mixta, quæ vim sententiæ definitivæ habet, eique æquiparatur. n. 2.

Assert. III. Sententia differt à re judicata, quòd sententia sit ipsa pronunciatio, seu definitio Judicis; adeoque ipsa absolutio, vel condemnatio Rei conventi: res judicata verò ipsa causa controversa, de qua sententia lata est. num. 3.

§. II. *Qualis sententia sit ferenda?* pag. 533.

ASSERTIO I. Sententia ferri debet secundum legum, & Canonum præscripta: nam sententia contra leges, & Canones lata est ipso jure irrita. n. 4. Duobus autem modis potest sententia esse contra Jus Civile, vel Canonicum. Primo, contra jus, quod respicit merita causæ tantum, & contra expressum errorem juris, & tunc est ipso jure irrita: vel est tantum contra jus litigatoris; adeoque irrita, & non est ipso jure irrita, sed valida, iniusta tamen. cit. n. 4. Excipi debet, nisi iniustitia sententiæ sit notoria; tunc enim ipso jure est irrita. n. 5. Quomodo sententia possit ex parte valere, & ex parte non valere? n. 6. Alia verò sententia est lata contra jus concernens aliam iniustitiam extrinsecam, & divergentem à metitis causæ; & tunc sententia est ipso jure irrita, si error juris sit in ipsa expressus, si non, n. 7. Est autem sententia continens expressum errorem juris, vel lata contra jus, irrita, si sit contra jus clarum, & indubitatum; non autem, si sit contra jus obcurum, & ambiguum. n. 8. Assert. II. Sententia lata contra leges, vel Canones est invalida, & retractanda, etiam si prætextu consuetudinis sit lata, quæ tamen sit contra canones. n. 9. Assert. III. Sententia Judicis valida est, etsi in illa nulla causa expressa sit, quæ ipsum moverit ad sic judicandum. n. 10. In certis tamen casibus debet necessario causam expromere, qui referuntur. n. 11. Quamvis per se loquendo, ad valorem sententiæ id non sit necessarium. Assert. IIII. Sententia ferenda à Judice debet esse certa, quantum fieri potest. n. 12.

§. III. *Quomodo sententia sit ferenda?* pag. 534.

ASSERTIO I. Sententia ferenda est, partibus ad eam audiendam citatis; alioquin contra absentem non citatum lata est invalida. Excipi debet, nisi factum sit notorium; ita, ut liquide constet, esse nullam defensionem competere, n. 13. & n. 14. Assert. II. Si quis legitime citatus ad audiendam sententiam, ex iusta, sed iudici ignorata causa, non compareat, tenet sententia; sed retractatur, eo probante legitimam causam absentia; si verò, hanc non præbent, non retractatur sententia, nisi prius probetur, eam iniquam fuisse. n. 15. & seq. Assert. III. Sententia ferri debet, cum causæ cognitione, & servato juris ordine, alioquin est ipso jure nulla. n. 17. Imò etiam S. Pontifex in causis decidendis, & sententiis ferendis juris ordinem servare debet constitutum jure naturali, & gentium; non tamen ex necessitate jure ordinem tantum inductum jure positivo humano. n. 18. Sententia lata à Papa, vel alio Principe habet vim legis, & facit jus inter alios inferiores Judices, ita, ut etiam ipsi in similibus causis similiter judicare debeant. n. 19. In quibus casibus sententia Principis non facit jus inter Judices inferiores, ut etiam in similibus similibus ita judicare debeant. n. 20. Assert. IV. Sententia definitiva debet ferri absolute, & non sub conditione suspensiva in futurum, & extrinseca. n. 21.

§. IV. *De alijs nonnullis conditionibus requisitis ad sententiam, & ubi, ac quando ea sit ferenda?* pag. 535.

ASSERTIO I. Sententia scribi debet, & recitata ab ipso Judice recitari, eoque itan re: non recitante; alioquin nulla est, nec ab ea appellare est potest. n. 22. Sunt tamen plures casus excepti, in quibus

bus etiam sine scriptura, vel per alium, quam Judicem, sententia ferri potest. n. 23. Deinde in causis, in quibus proceditur summarie, & de plano, sine streptu Judicij, valet sententia etiam à sedente lata. n. 24.

ASSERTIO II. Judex ordinarius ferre debet sententiam in loco publico, ubi sui prædecessores soliti sunt jus dicere; aliàs sententia est nulla: aliud est in delegato ad causam particularem: Episcopus verò potest sententiam ferre in quolibet loco suæ Diocesis. n. 25. **Assert.** III. Sententia ferri debet tempore congruo, videlicet non die feriato; aliàs est irrita: & eà die, ac horâ, ad quam facta est citatio: ac denique de die, non de nocte. n. 26.

§. V. *Contra quem ferri debeat sententia, quando aliquis agit per procuratorem: & quomodo sententia sit probanda?* pag. 539.

ASSERTIO I. Si quis non per se, sed per procuratorem agit in Judicio civiliter, & cum illo litis contestatio facta sit, de jure civili sententia condemnatoria non in dominum, seu principalem, sed in procuratorem ferenda est; alioquin est irrita. n. 27. Sunt tamen plures casus excepti, in quibus sententia ferri debet in dominum, seu principalem, etsi per procuratorem agat. n. 28. Verùm de Jure Canonico, sententia ferri potest, sive in procuratorem, sive in personam principalem absentem. n. 29.

Assert. II. Si sententia à Judice lata sit, ea probari debet per duos testes. n. 30.

§. VI. *Quomodo sententia ferenda sit conformiter libello: & an, si in illa certa causa expressa sit, ea probari debeat?* pag. 540.

ASSERTIO I. Sententia ferri debet, secundùm formam, ac tenorem libelli: aliquando tamen Judex etiam ultra petita in libello, & deducta in Judicio, condemnare potest. n. 31. **Assert.** II. Si is, qui in Judicio petit rem aliquam, certam causam, seu titulum expressit, quem probare non potest; tum Actor succumbit, & Reus absolvi debet, licet nova causa, seu titulus supervenerit, ex quo Actor obtinere possit: si verò certam causam specialiter non expressit, sed in genere tantùm res petatur; tum Actor, etsi non probet, non succumbit, sed sufficit probare unam iustam causam. n. 32. Pro explicatione huius assertionis nonnulla sunt notanda. num. 33. & seq.

SECT. II. De re judicata, sive transitu sententia in rem judicatam. pag. 543.

§. I. *Quando sententia transeat in rem judicatam, ita, ut retractari non possit?* pag. 543.

ASSERTIO I. Si pars litigans, contra quam sententia lata est, sive definitiva, sive interlocutoria, intra decem dies non appellet, cum possit appellare, sententia transit in rem judicatam, & postea contradicere volens non auditur. n. 35. Si condemnatus non appellet à sententia contra se lata, intra tempus statutum, censetur acquiescere sententia, & sententia transit in rem judicatam, ita, ut retractari non possit, saltem per remedium ordinarium: si tamen sententia aliàs de jure subsistat. n. 36. Potest Judex in personalibus debitis tempus quatuor mensium ad executionem sententiæ jure præfixum abbreviare, vel prolongare. n. eod. **Assert.** II. Sententia lata contra jus litigatoris, non tamen contra jus commune, quæ, si non fuerit appellatum, transit

in rem judicatam, tenet, & jus tribuit parti, pro qua judicatum fuit, ita, ut hæc non admittatur, si probare velit, sententiam contra se latam iniustam esse.

n. 37. & seq. Sententia, quæ per appellationem non fuit suspensa, facit jus inter partes litigantes; quia sive bene, sive malè judicatum est, standum est sententiæ latæ, nisi notoriè constet, esse iniustam. n. 39. Sententia lata contra jus commune non valet, si in ea error juris fuerit expressus; aliàs verò valet. num. eod. **Assert.** III. Si sententia, à qua non fuit appellatum, ideòque transit in rem judicatam, lata sit contra privilegium offensum in Judicio, ea tenet, nec prætextu privilegij retractari debet: si verò non fuit ostensum Judici, & non appellatur, vel supplicatur, sententia talis non est retractanda, prætextu privilegij. n. 40. Sententia lata contra privilegium à Papa, vel Principe supremo concessum, & in Judicio exhibitum, tenet; quia censetur illud tacitè voluisse reprobare. n. 41. Sed neque propter Instrumenta, vel alias probationes de novo repertas potest, nec debet rescindi sententia priùs lata, quæ transit in rem judicatam; quia ab ea non est appellatum. n. 42. Sunt tamen certi casus, in quibus sententia, quæ transit in rem judicatam, tanquam iniusta retractanda est. num. 43.

§. II. *An, si prima sententia transeat in rem judicatam, secunda sententia ab alijs Judicibus v. g. delegatis lata contra primam valeat?* pag. 546.

Sententia secunda lata, in diversa instantia, contra primam mero jure tenet, nec debet rescindi, quamvis sit iniusta, si quidem ab ea non fuit appellatum. n. 44. Ubi distinguendum est: nam, si secunda sententia sit directè contraria primæ, & hæc fuit exhibita prioribus Judicibus delegatis, & de eius valore fuit disputatum; tum valet secunda sententia lata contra primam, à qua non fuit appellatum: si verò prima sententia non fuit exhibita, aut, si fuit exhibita, nihil tamen fuit contra eius validitatem oppositum; tunc non valet secunda sententia. n. 45. Si à Papa impetratum sit Rescriptum litis ad Judices delegatos, fieri in eo debet mentio de processu instituto, ac pendente; alioquin Rescriptum est subreptivum. n. eod. Secunda sententia lata contra rem priùs judicatam tenet, quando prima non tenuit; vel quia contra secundam sententiam non fuit opposita exceptio rei judicatæ. n. eod.

§. III. *Quando, & in quibus casibus sententia non transeat in rem judicatam, & in primis, an in causis matrimonialibus?* pag. 547.

Plures sunt casus, in quibus sententia definitiva, à qua intra 10. dies non est appellatum, postea adhuc retractari potest. n. 46. **Assert.** I. Sententia lata contra matrimonium, ad illud dissolvendum nunquam transit in rem judicatam, etiam si intra 10. dies ab illa non fuerit appellatum, quòd minùs sententia lata retractari possit, & coniuges illegitimè separati denuo coniungi debeant. n. 47. Idque procedit, sive sententia lara sit contra matrimonium legitime contractum, ad illud dissolvendum, sive lata sit pro valore matrimonij, decernens, illud esse legitimum, & validum, quod re ipsâ est invalidum, v. g. ob impedimentum dirimens. n. 48. Vera ratio, cur sententia lata in causa matrimoniali non transeat in rem

rem iudicatam, etsi ab ea non sit appellatum, est; quia observatio talis sententiæ nutrit peccatum. *num. 49.* Solvuntur duæ obiectiones. *n. 50.* Quando possit retractari sententia, quæ non transit in rem iudicatam probando iniustitiam illius? *n. 51.* Sententia lata in causa matrimonij, à qua non est appellatum, non transit in rem iudicatam, eo sensu; quia nihilominus adiri potest, per viam simplicis querelæ, Jûdex superior, & peti ab eo, ut rescindatur: non tamen potest per viam appellationis retractari. *n. eod.* Quamvis sententia in causa matrimoniali non transeat in rem iudicatam, præsumitur tamen pro sententia, & iustitia processûs, quando ab ea, intra tempus debitum, non est appellatum. *cit. n. 51.* Etsi sententia in causa matrimoniali non transit in rem iudicatam, quoad ipsum matrimonium, transit tamen quoad expensas litis, quas condemnatus solvere debet. *n. 52.* Sententia lata pro favore matrimonij transit in rem iudicatam, quando novo consensu utriusque partis potest matrimonium subsistere. *cit. n. 52.* Denique transit matrimonium in rem iudicatam, respectu tertij, qui illud impugnat, & in probatione succumbit. *n. eod.* Assert. II. Sententia lata in causa matrimoniali transit in rem iudicatam, quoad obligationem tori, & cohabitationis; quia tunc nullum peccatum fovetur: probabilius tamen est, quod non transeat quoad ea, quæ sunt in favorem conjugis adulteri: bene tamen quoad ea, quæ in odium illius, & in favorem conjugis innocentis cedunt. *n. 53.* Præterea sententia lata in causa matrimoniali contra absentem non contumacem non valet. *n. 54. & seq.* Denique sententia divortij secundum allegata, & probata, rite lata contra matrimonium, quoad vinculum non retractatur per solam confessionem alterius conjugis afferentis contrarium, sed interim ei statuitur, donec illud contrarium legitime probetur. *n. 56. & seq.* Unde sententia lata contra matrimonium ad dissolvendum illud, propter impedimentum dirimens, v. g. cognationis spiritualis, non transit in rem iudicatam, quin postea retractari possit, si compertum fuerit, eam per errorem latam esse. *cit. n. 57.*

§. IV. *De alijs nonnullis casibus, in quibus sententia non transit in rem iudicatam. pag. 552.*

ASSERTIO I. Sententia censuræ, ut excommunicationis, suspensionis &c. etiam post 10. dies non transit in rem iudicatam, quò minus peti possit absolutio, & per simplicem querelam de illo tanquam iniuste excommunicato, v. g. conqueri, quamvis appellans non audiatur. *n. 58.* Assert. II. Sententia lata in causa beneficii, à qua non est appellatum intra 10. dies, non transit in rem iudicatam, in præiudicium Ecclesiæ, vel Superioris; transit tamen in præiudicium Beneficiarij, ita, ut postea opponere volens non sit audiendus. *n. 59.* Assert. III. Sententia lata ex falsis instrumentis, vel testimonijs, sive ab ea appellatum sit, sive non, non transit in rem iudicatam, quin retractanda sit, dummodo probatum fuerit, non solum Instrumenta esse falsa, vel testimonia, sed etiam Judicem ex eorum depositionibus sententiam tulisse. *n. 60.* Quod si Jûdex ex depositionibus testium inhabilium, v. g. conspiratorum in aliquem, non sit motus ad condemnandum Reum; quia nihil deposuerunt contra illum; vel quia etiam absque eorum depositionibus crimen contra Reum

sufficienter probatum, tum valet processus, & sententia lata confirmanda est, ut possint conspiratores deponere de alijs rebus. *n. 61.* Assert. IV. Si ex instrumento, quod in supplementum probationum Jûdex defert parti, lis fuerit decisa, idque ex reportis postea Instrumentis probetur esse falsum, tum sententia lata non transit in rem iudicatam, quin retractari possit, ac debeat: aliud est de juramento voluntario, quod à parte parti defertur. *n. 62.*

SECTIO III. *De sententijs latis à pluribus Iudicibus super eadem Causa. pag. 553.*

§. I. *Si plures Iudices in aliqua causa diversas sententias proferant, quanam illarum valeat? pag. 553.*

ASSERTIO I. Si plures sint Iudices, & omnes præfentes, qui diversas sententias proferant, tenet sententia plurium, sive maioris partis eorum, qui consentiunt. *n. 63.* Excipitur primò, quòd Sacerdos ob crimen non possit deponi, nisi ex iusta causa, & nisi Episcopi congregati adversus eum concordet, id est, nemine discrepante, sententiam ferat: idque procedit secundum antiquos Canones; & quod de hoc statutum sit in Concil. Tridentino? *n. 64.* Excipitur secundò, si causa decidenda sit, communi consensu duorù Collegiorù, necesse est, utriusque Collegij pars maior conspiret. *n. eod.* Assert. II. Si duo Iudices ordinarij diversas sententias proferant, tenet sententia, quæ est pro Reo, nisi in causa favorabilij, scilicet matrimonij, libertatis, dotis, vel testamenti, vel etiam in alijs favorabilibus: & nisi in causa favorabili sententia lata sit pro Actore: tunc enim, si Iudices pari numero discordent, sententia lata pro Actore prævalet sententiæ latæ pro Reo. *num. 65. & seq.* Si verò duo Iudices delegati discordent, seu delegans adeundus est, vel causa sufficienter instructa ad illum remitti debet. *n. 67.* Et hoc casu in arbitrio delegantis est, utrum unam earum sententiarum approbare, vel utramque reprobare velit, & causam aliter definire. *n. 68.* Quod autem dictum est, de pluribus Iudicibus ordinarijs, idem etiam dicendum, de pluribus Iudicibus datis ad universitatem causarum. *n. eod.* Si denique duos, vel plures pari numero Arbitri compromissarij diversas sententias proferant, nulla earum valet, nisi compromissum sit in plures, eâ conditione, ut etiam unus sententiam staretur; idemque est dicendum de Arbitratoribus. *num. 69.*

§. II. *Virum ex pluribus Iudicibus, vel Arbitris omnium, vel saltem maior pars sententiam proferre debeat, an verò sufficiat, si unus eorum proferat? pag. 555.*

Si ex pluribus Iudicibus, vel Arbitris unus, aut præfentibus, & mandantibus, recitet sententiam scriptam: utendo plurali numero: Nos &c. sententia valet; ac si ab omnibus recitata esset: secus est in electione, quæ, sive fiat per scrutinium, sive per compromissum, ab uno in numero singulari, vice omnium proferri debet. *n. 70. & duob. seqq.*

§. III. *An sententia lata à pluribus Iudicibus, quorum unus jurisdictione privatus est, vel eam impeditam habet, valeat? pag. 556.*

ASSERTIO I. Si unus ex Iudicibus delegatis jurisdictione privatus, vel impeditus eam exerceat

sententia ab alijs lata irrita est quoad omnes. n. 63. Idque procedit, etiam si plures Judices delegati sint cum clausula: *Quod si non omnes* &c. idemque locum habet etiam in Arbitris compromissarijs. n. 74. Aliud est de duobus, vel pluribus Judicibus ordinarijs, quorum, si unus sit, v. g. publicè excommunicatus, alter non, sententia, prout procedit à non excommunicato, valet. n. 75. Assert. II. Si sententia irrita sit, quia unus Judex publicè est excommunicatus, cum, si causa irritandi sententiam afficiat etiam processum, sive omnia acta præcedentia Judicij, etiam ista sunt irrita, sive totus processus: secus, si non afficiat acta, sed sententiam tantum. n. 76. Porro interdum Judex ferre potest sententiam de consilio aliorum, præsertim in causis gravioribus, licet ipsi non sint conjudices. n. 77.

SECTIO IV. De effectu, & executione sententia, & pena Judicis perperam judicantis. pag. 557.

§. I. *Quis sit effectus sententia latae inter partes litigantes, & an etiam prosit, vel obfit alijs?* pag. 557.

ASSERTIO I. Præcipuus effectus sententiæ definitivæ est, quod faciat jus inter partes litigantes, si ab ea non fuit appellatum, vel si appellatio fuit deserta. n. 78. Assert. II. Sententia, seu res judicata ordinariè non præjudicat alijs, inter quos lata non est. n. 79. Idque extenditur Primò, quod res judicata alteri non noceat, etiam si persona conjuncta, v. g. frater pro fratre in Judicio agat, sine mandato eiusdem. Secundo, nec probationes in Judicio factæ alteri præjudicant, sicut nec confessio. Tertio, neque etiam sententia lata pro uno prodest alteri, vel ipsi, pro quo lata est, adversus alterum, cum quo in Judicio non est actum. n. 80. Excipitur primò. Si is, ad quem causa principaliter pertinet, permittat alium agere: tunc enim sententia, & res judicata ei nocet. n. 81. Secundo, si Titius v. g. passus est eum, à quo causam habet, agere, aut defendere in Judicio, sententia contra eum lata etiam nocet Titio. n. 82. Tertio. Licet regulariter sententia, aliæque acta, præter litigantes, non noceant alteri tertio, faciunt tamen contra illum præsumptionem aliquam. n. 83. Quartò. Sententia lata inter partes præjudicat etiam alijs, quorum interest, si ad Judicium legitime citati non veniant. n. eod. Quintò. Si causæ sint connexæ, res inter alios acta etiam alteri absenti, & non litiganti prodest, vel obest. n. 84.

§. II. *De alijs nonnullis effectibus sententiæ.* pag. 560.

ASSERTIO I. Alius effectus sententiæ definitivæ est, quod per illam lis finiatur. n. 85. Finitur verò lis per sententiam definitivam, saltem quoad instantiam Judicij. n. 86. Et causæ celeriter per illam terminari debent. num. eod. Assert. II. Inter effectus sententiæ etiam referri potest, quod sententia definitiva justè lata, à Superiore confirmanda sit, si id petatur. num. 87. Quod si à sententia definitiva lata contra Actorem appellatum sit, eaque nihil iniquum contineat, debet à Judice appellationis confirmari? num. 88. Quando sententia lata contra Actorem per Judicem appellationis sit retractanda, vel confirmanda? num. 89. Si ex actis non evidenter appareat iniquitas sententiæ, præsumitur, justè esse laram: magis autem præsumitur, sententiam justam esse, si Judex utriusque partis consensu fuit electus,

quàm, si unius tantum, vel ex mero Judicis officio. n. 90. Assert. III. Sententia hunc etiam effectum habet, ut, si Papa, vel alius Ordinarius contra præcedentem suam sententiam, vel concessionem beneficium alicui conferat, vel aliud Rescriptum etiam gratiæ concedat, nullà factâ mentione sententiæ, vel concessionis, cenferi debet collatio, aut Rescriptum subreptitium; adeoque non valet. num. 91. & tribus seqq. Assert. IV. Sententia definitiva hunc quoque effectum habet, quod interdum irroget infamiam Reo condemnato, si quis actione injuriarum conventus per sententiam sit condemnatus, ut infamiam juris incurrat. num. 95. Sive civiliter, sive criminaliter agatur, & etiam si levis solum injuria sit irrogata. n. 96. An condemnatus de levi injuria fiat infamis? n. 97. Assert. V. Ex sententia lata pro Actore competit ei actio in factum contra Reum: Reo verò exceptio rei judicatæ contra Actorem. n. 98.

§. III. *Per quem, quo tempore, modo, ac ordine executio sententiæ faciendâ sit.* pag. 563.

Assert. I. Executio sententiæ fieri debet ab eo Judice, qui eam tulit, si quidem Primò sit Judex ordinarius. n. 99. Secundo. Delegatus Papæ, vel alterius Principis potest sententiam suam exequi: imò etiam delegatus ab inferiore, saltem, si absens sit Judex ordinarius. Tertio. Arbitri compromissarij, & Arbitri juris suum laudum exequi non possunt. cit. num. 99. Quarto. Judex appellationis, si confirmet sententiam, quam tulit Judex à quo, non debet eam exequi, sed remittere ad priorem Judicem, ut ipse exequatur. Alij verò distinguunt, prout habetur. cit. num. 99. Assert. II. Post latam à Judice sententiam definitivam, ea non statim est executioni mandanda, sed expectandum est, saltem per dies X. ubi tamen distinguendum est inter actiones, & debita personalia, quæ intra quatuor menses solvi debent: quamvis hoc tempus Judex abbreviare, vel prorogare possit: & inter actiones reales, in quibus sententia mox post decem dies, intra quos non est appellatum, executioni est mandanda: in causis verò, & actionibus criminalibus statim fieri potest executio, etiam ante elapsos decem dies. n. 100. Porro, si Reus condemnatus sit per sententiam ad dandam ipsam rem, vel eius possessionem, non sufficit dare pignora. num. 101. & seq.

Assert. III. Executio sententiæ primò in mobilibus bonis fieri debet, deinde in immobilibus, ac tandem in iuribus, sive nominibus. n. 103.

§. IV. *An is, cui commissa est executio, possit admittere exceptiones oppositas contra executionem sententiæ, & de ijs cognoscere?* pag. 564.

In quo differat Executor à Judice? est autem duplex executor, unus merus, alter mixtus. num. 104. Assert. I. Executor mixtus eas exceptiones admittere, & de ijs cognoscere potest, quæ tendunt non ad oppugnandam sententiam, sed solum ad impediendam executionem. num. 105. Porro executor mixtus alicuius sententiæ non potest cognoscere de exceptionibus, quæ contra illam opponuntur: potest tamen admittere exceptionem fraudis, seu nullitatis, non ad hoc, ut pronunciet super causâ principali, sed ut intelligat, an ob exceptiones, quæ opponuntur contra sententiæ executionem, caulam

causam ad superiorem Judicem remittere debeat, ut ipse eam plenè cognoscat, ac definiat. *n.* 106. Potest autem executor mixtus cognoscere etiam de aliis exceptionibus, quæ post latam sententiam opponi possunt, sed non nisi ad eum finem, ut appareat, num executione superfedere debeat, donec is, qui commisit, plenius de ijs cognoscat. *n.* 107. Assert. II. Merus executor, cui nulla causa cognitio competit, nullas exceptiones admittere potest, neque de ijs cognoscere, *n.* 108. Quando merus executor, sive minister possit, vel non possit sententiam injustè latam in causa criminali, vel etiam civili executioni mandare? *num.* 109. An, & quando merus executor deputatus ad possessionem alicui tradendam, possit exequi hoc mandatum, etiam si possessor absit, vel resistat. *n.* 110.

§. V. An tertius interveniens pro suo interesse possit impedire executionem sententiæ inter alios lata? pag. 566.

Sententia lata contra principalem Actorem non debet obesse tertio, cuius interest, seu, cui ex sententia præjudicium proveniret, licet ille Judicio non interfuerit; & ideo à lata sententia legitime appellet: imò, etsi principalis Actor etiam appellavit, & in causa appellacionis succumbat; non tamen debet ea executioni mandari, donec illius causa, qui ob interesse suum appellavit, cognita sit, ac decisa, dummodo intra tempus legitimum appellatio facta sit, & appellans, suâ interesse, & justam causam appellandi se habere, probaverit. *n.* 111. Qualiter executio sententiæ faciendâ sit? *n.* 122. Si tertius, qui in Judicio ab initio non interfuit, cuius tamen interest, intra 10 dies non appellavit, vel rationabilem causam appellandi ostendere non potuit: tum distinguendum est, prout habetur eodem. *num.* 122. Ab eadem sententia potest appellare, non tantùm Reus, qui succubuit in causa, sed etiam tertius, cuius interest: & potest sententia lata contra Reum, si nihil de jure suo doceat, confirmari; quoad tertium verò, si rationabiliter appellavit, infirmari. *n.* 113. Quamvis, si sententia lata sit inter partes, tertius, cuius interest, possit appellando impedire, ne sententia lata contra Reum, cum suo præjudicio executioni mandetur; debet tamen, antequam admittatur ad Judicium, saltem summarie probare, suâ interesse. *cit.* *n.* 113.

§. VI. An is, contra quem in aliqua causa tres sententiæ conformes late sunt, admitti debeat ad agendum de nullitate ipsarum, vel alicuius ex illis, vel ad excipiendum, antequam huiusmodi sententiæ plenè fuerint executioni mandata? pag. 568.

Is, qui in beneficiâ, vel aliâ quavis causâ, tres contra se sententias in Judicio possessorio, vel petitorio reportavit, non debet ad agendum de nullitate illarum, vel alicuius ex illis, admitti, nec ad excipiendum, nisi prius fuerint plenarie executioni mandata. *n.* 114. Quando locum habeat hæc constitutio, vel non, & quomodo intelligenda, traditur. *num.* 115. & seq.

§. VII. Quæ sit pœna Judicis malè judicantis? pag. 569.

ASSERTIO I. Quæ sit pœna Judicis malè judicantis. de Jure Civili? *num.* 117. Assert. II. De Jure Canonico, si Judex Ecclesiasticus, sive ordinarius, sive delegatus, contra conscientiam, & justitiam per sordes, vel per gratiam aliquid in Judicio fecerit in

gravamen partis, is in estimationem litis est condemnandus, & per annum est suspensus ab executione Officij: & si durante suspensione, Divinis se ingerat, sit irregularis perpetuo, nisi Papa cum ipso dispenseret, idque præter alias pœnas juris. *num.* 118. Porro qui per Judicem injustè condemnatus est, non censetur quoad DEUM condemnatus. *num.* 119. Nominè Judicis hîc non intelliguntur Episcopi, nec Arbitri compromissarii, nec Auditor, nec merus Executor, nec Judex secularis. *n. eod.* Quenam requirantur ad incurrendam hanc pœnam suspensionis? *cit.* *num.* 119. An Judex Ecclesiasticus suspensus ab Officio, intelligatur etiam suspensus à beneficio? *n.* 120. An incurrat hanc suspensionem per annum, qui non scienter, sed ex inconsideratione, vel ignorantia partem gerat in Judicio? *n. eod.* Solus Papa potest ab hac irregularitate absolvere. *n. eod.*

SERIES CAPITULORUM.

IN ANTIQUIS.	c. 19. n. 17. & tribus seqq.
Cap. 1. n. 4. 7. & 8.	c. 20. n. 44. & seq.
c. 2. n. 85. & seq.	c. 21. n. 40. & duobus seqq.
c. 3. n. 64.	c. 22. n. 60. & seq.
c. 4. n. 87.	c. 23. n. 96. & seq.
c. 5. n. 106. & seq.	c. 24. n. 73. & duobus seqq.
c. 6. n. 101. & seq.	c. 25. n. 79. & quinque seqq.
c. 7. n. 47. & quinque seqq.	c. 26. & ult. n. 65. & quatuor seqq.
c. 8. n. 9.	
c. 9. n. 5. & seq.	
c. 10. n. 54. & seq.	
c. 11. n. 56. & seq.	
c. 12. n. 91. & tribus seqq.	
c. 13. n. 37. & duobus seqq.	
c. 14. n. 88. & duobus seqq.	
c. 15. n. 35. & seq.	
c. 16. n. 10. & seq.	
c. 17. n. 111. & duobus seqq.	
c. 18. n. 15. & seq.	
	IN SEXTO.
	c. 1. n. 118. & duobus seqq.
	c. 2. n. 77.
	c. 3. n. 32. & duobus seqq.
	c. 4. n. 70. & duobus seqq.
	IN CLEMENTINIS.
	Clemens. 1. n. 114. & duobus seqq.
	Clemens. 2. n. 14.

TITVLVS XXVIII.

DE APPELLATIONIBUS, RECUSATIONIBUS, & Relationibus, pag. 570.

SECTIO I. De appellationibus in genere. pag. 570.

§. I. Quid, & quomplex sit appellatio, & cur sit ducta? pag. 570.

ASSERTIO I. Appellatio est ab inferiore ad superiorem Judicem, ob gravamen illatum, vel intendentem, facta provocatio. *n.* 1. Eaque duplex est: judicialis, & extrajudicialis. Illa est, quæ fit ab actibus judicialibus: hæc, quæ ab actibus extrajudicialibus quibus aliquis gravatur. *n.* 2. & 3. Et fit, vel à presentem, & jam illato, vel à futuro: & in quo judicialis appellatio differat ab extrajudiciali. *n.* 4.

Assert. II. Ob quas causas remedium appellationis sit introductum? *n.* 4. Potest alicui concedi facultas appellandi, etiam per privilegium. *n.* 5.

§. II. Quid sit supplicatio, & quomodo ab appellatione differat? pag. 572.

ASSERTIO I. Supplicatio in ordine ad Judicem tribus modis accipitur, latissimè, latè, & strictè: & hæc non potest fieri ad inferiorem, sed solum ad superiorem Judicem. *n.* 6. Assert. II. In quibus supplicatio strictè sumpta differat ab appellatione? *n.* 7. Appellationi affine est beneficium revisionis: quo hæc differat à supplicatione? *n.* 8.